

Statsrevisorernes
Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

28. oktober 2008

MINISTERREDEGØRELSE - BERETNING NR. 16/2007 OM FORSVARETS ADMINISTRATION AF VEDLIGE-
HOLDELSES-, BYGGE- OG ANLÆGSPROJEKTER

Statsrevisoratet har den 28. august 2008 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 16 2007 om forsvars administration af vedligeholdelses-, bygge og anlægsprojekter. Hermed fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Det overordnede formål med Rigsrevisionens undersøgelse har været at vurdere, om forsvaret administrerer vedligeholdelses-, bygge- og anlægsprojekter tilfredsstillende. Beretningen er struktureret i 3 afsnit:

- Er forsvarrets sagsbehandling af projekterne tilfredsstillende?
- Styrer forsvaret økonomien på området tilfredsstillende?
- Har Forsvarsministeriet fulgt op på forelagte oplysninger?

Indledningsvist finder jeg, at der ved Rigsrevisionens udarbejdelse af beretningen har været tale om et konstruktivt samarbejde med Rigsrevisionen, som har resulteret i en række analyser og anbefalinger, der vil være til støtte for Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes udvikling af opgavevaretagelsen fremover.

Jeg kan generelt tilslutte mig beretningens konklusioner og anbefalinger, og skal i tilslutning hertil bemærke, at Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste allerede på revisionstidspunktet – som også anført af Rigsrevisionen – havde iværksat flere initiativer til en mere sikker styring af større projekter og mindre vedligeholdelsesprojekter.

Jeg har noteret mig Rigsrevisionens bemærkning i den overordnede konklusion om, at forsvarrets betydelige organisatoriske omlægninger efter forsvarsforliget 2005 – 2009 sammen med den generelle mangel på arbejdskraft har ført til personalemangel på området. Det har vanskeliggjort opgaveløsningen.

Jeg er enig heri, idet det er min vurdering, at den manglende besættelse af chefstillingerne ved Byggestøttecentre har medvirket til, at implementeringen af den nye organisation og de nye interne processer og procedurer ikke er gennemført med den fornødne grad af stabilitet. Bemandingssituationen ved Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste er dog blevet bedret i løbet af 2008, hvilket bl.a. betyder, at der p.t. er ansat tre chefer for Byggestøttecentre og de resterende 3 er i opslag. Endvidere er der fremdrift i ansættelser i bl.a. den i 2008 oprettede projektgruppe, der skal behandle det bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb. Forsvaret vurderer, at denne positive udvikling i bemandingssituationen vil være med til at styrke opgaveløsningen. Det er samtidig fortsat min opfattelse, at samlingen af bygnings- og etablissementsområdet i én organisation vil bevirke, at området får det nødvendige fokus og dermed på sigt den nødvendige professionalisering.

Er forswarets sagsbehandling af projekterne tilfredsstillende?

Jeg har noteret mig, at både Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder, at sagsbehandlingen af de undersøgte større projekter samlet set er tilfredsstillende. Jeg tager dog til efterretning, at Statsrevisorerne fremhæver, at udbudsreglerne ikke har været overholdt i alle tilfælde. Udbudsreglerne skal selvsagt overholdes i alle tilfælde. Jeg forventer, at ansættelse af velkvalificerede chefer for byggestøttecentre samt øget fokus på overholdelsen af Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes bygge- og rådgivermanual vil bevirke en strammere styring af større projekter og dermed overholdelse af gældende regler på området.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder, at forsvaret fremover må forbedre sin sagsbehandling af de mindre vedligeholdelsesprojekter. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at forsvaret i 2007 har taget initiativer til at sikre, at mindre projekter bliver udført mest økonomisk og har strammet op på interne regler og instruktioner til medarbejdere, der køber vedligeholdelsesydelser. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende. Forsvaret har i september 2007 indgået rammeaftaler for 11 håndværk. Rammeaftalerne skal sikre, at de mindre vedligeholdelsesprojekter bliver udført mest økonomisk, og at udbudsregler bliver overholdt. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at rammeaftalerne ikke fuldt ud blev anvendt i 4. kvartal 2007. Forsvarskommandoen har oplyst, at man nøje vil følge, at rammeaftalerne bliver overholdt.

Jeg finder Rigsrevisionens forslag om en tjekliste på området hensigtsmæssigt. Tjeklisten skal sikre, at sagsbehandlingen af projekterne er gennemsigtig, og at der skabes dokumentation for, at projektlederne i de enkelte projekter foretager indkøb mest økonomisk. Tjeklisten skal endvidere sikre, at habilitetsregler bliver fulgt. Forsvaret har i 2007 indført rammeaftaler og et nyt projektstyringsmodul i DeMars og vil i 2008 udarbejde en vedligeholdelsesmanual. Forsvaret finder, at initiativerne tilsammen vil overflødiggøre noget af behovet for tjeklisten. Rigsrevisionen er enig i dette og anbefaler derfor, at tjeklisten anvendes i en overgangsperiode og revideres, når initiativerne er fuldt implementeret.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen anerkender, at de tiltag, som forsvaret allerede har iværksat, herunder opstramning af de interne regler, samt anvendelse af den af Rigsrevisionen foreslåede tjekliste vil være med til at give den fornødne sikkerhed i styring af mindre vedligeholdelsesprojekter.

Når rammeaftalerne og tjeklisten anvendes, vil de ikke alene sikre, at ydelser købes til den mest fordelagtige pris, men også den nødvendige dokumentation herfor. Dette vil således afhjælpe Statsrevisorernes kritik af, at forsvaret ikke altid kan dokumentere, at projekterne er gennemført mest økonomisk.

Statsrevisorerne bemærker, at forsvaret ikke har skabt fuld sikkerhed for, at Nybodersagens problemer med overtrædelse af udbuds- og habilitetsregler ikke gentager sig. Det er min opfattelse, at ovennævnte tiltag vil være med til at sikre, at tilfælde som Nybodersagen ikke vil gentages.

Styrer forsvaret økonomien på området tilfredsstillende?

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder, at forsvarets økonomiske styring af de mindre projekter i 2006 og 2007 ikke var tilfredsstillende.

Forsvarskommandoen iværksatte i samarbejde med Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste i 2008 en handleplan, der skal sikre den fornødne sammenhæng mellem aktiviteter, disponeringer og forbrug. En af effekterne af handlingsplanen er, at styringen af bygningsvedligeholdelse nu i større grad sker under anvendelse af DeMars. Det har styrket den økonomiske styring af de enkelte vedligeholdelsesprojekter væsentligt.

Planlægningen af mindre vedligeholdelsesprojekter tager udgangspunkt i en vedligeholdelsesplan omhandlende samtlige forsvarets bygninger. Ud fra planen prioriteres og udvælges projekter, og der afsættes derudover midler til ikke planlagt vedligeholdelse (pludseligt opståede skader m.v.). Budgettet registreres i forsvarets ressourcestyringssystem DeMars, ligesom den reelle opgave registreres. Alle opgaver, planlagt eller ikke planlagt, iværksættes alene gennem DeMars. Der registreres således bl.a. oplysninger om arbejdets karakter, hvem der er ansvarlig og den tilknyttede økonomi. Når opgaven er afsluttet, videreføres oplysningerne til bygningens stamdata, således at det registreres hvilke opgaver, der er udført på den enkelte ejendom. Ved indkøb af eksterne ydelser registreres købet i DeMars og der foretages efterfølgende elektronisk fakturabehandling, hvilket resulterer i en egentlig disposition i DeMars. Dette er med til at sikre det økonomiske overblik over projekterne, såvel enkeltvis som samlet. Der er endvidere gennemført omfattende uddannelse af medarbejderne, ligesom der i Forsvarskommandoen foretages en central controlling af, at de enkelte opgaver løses i DeMars som beskrevet. Effekten af disse tiltag er, at der kan følges op på det enkelte vedligeholdelsesprojekts økonomi såvel som den enkelte bygnings vedligeholdelsesmæssige tilstand.

Har Forsvarsministeriet fulgt op på forelagte oplysninger?

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at ministeriets opfølgning på forbruget på de større projekter samlet set er tilfredsstillende.

Jeg tager til efterretning, at Forsvarsministeriet fremover bør følge mere systematisk op på oplysninger fra vedligeholdelsesområdet.

Jeg kan i denne forbindelse oplyse om, at resultatkontrakten mellem Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet for 2008 er blevet udbygget på dette område. Forsvarskommandoen skal således rapportere omkring bygningsvedligeholdelse, opstillingsfunktionen (kapacitetstilpasning) samt etablissemmentsdrift. Dette vil danne grundlag for en mere systematisk opfølgning fra Forsvarsministeriets side.

Derudover er Forsvarskommandoens tilsynsforpligtelse i forhold til området blevet understreget. Såfremt tilsynet giver anledning til substantielle bemærkninger, skal departementet orienteres.

Statsrevisorerne anfører, at de forventer, at Forsvarsministeriet følger op på, hvordan forsvarsforliget og de bebudede opstramninger skaber den fornødne professionalisme på området. Jeg kan ud over den ovennævnte mere systematiske opfølgning fra Forsvarsministeriets side nævne, at Forsvarskommandoen har iværksat en undersøgelse (Review) af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. Denne undersøgelse har til formål at vurdere, hvordan Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste fungerer internt, Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes effektivitet samt vurdere om modtagerne af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes ydelser får ydelser i det omfang og den kvalitet, som det forventes.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne kritiserer Forsvarsministeriet for ikke at have forelagt "Projekt Kongsøre" for Finansudvalget i 2005. Jeg er enig i, at projektet burde have været forelagt som et samlet projekt.

Jeg tager endvidere til efterretning, at Rigsrevisionen har konstateret, at der ikke er afviklet væsentligt efterslæb siden 2006, og Statsrevisorerne finder det på den baggrund optimistisk, at forsvaret forventer at afvikle en væsentlig del af efterslæbet allerede i 2009 og hele efterslæbet i 2013.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at efterslæbet pr. 31. december 2007 er opgjort til en værdi af ca. 700 mio. kr. I 3. kvartal 2007 blev der indgået endelig aftale mellem Forsvarskommandoen og Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste om efterslæbets afvikling med start i 2008. Aftalen indebærer, at der tildeles i alt 350 mio. kr. til opgaven i perioden 2008 - 2010. Forsvaret forventer - på denne baggrund - at have afviklet for ca. 100 mio. kr. af efterslæbet i 2008 og for ca. 100 mio. kr. i 2009, samt for 150 mio. kr. i 2010.

Der er ved Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste etableret en særlig projektgruppe, der fra centralt hold skal styre byggestøttecentrenes indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb samt til stadighed have overblik over det samlede efterslæb.

Det er forsvarets vurdering, at man - bl.a. i kraft af oprettelsen af denne projektgruppe - vil kunne have udført samtlige vedligeholdelsesarbejder omfattet af efterslæbet inden udgangen af 2013.

Indsatsen vil i de første år blive fokuseret på, at de vigtigste bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb - særligt dem, der måtte give følgeskader, såfremt de ikke udbedres - bliver indhentet, således det for den samlede bygningsmasses væsentligste efterslæb vil være indhentet inden udgangen af 2009.

Opmærksomheden skal henledes på, at der i planen er indarbejdet muligheder for, at indhentning af efterslæbet indgår som en integreret del af et andet større byggeprojekt og derfor ud fra en samlet betragtning først bør gennemføres, når der kan findes midler til det større byggeprojekt. Disse større byggeprojekter - og dermed indhentelse af efterslæb - vil evt. først blive gennemført efter 2013.

Indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb, herunder ressourcer hertil, ventes at indgå i såvel Forsvarskommissionens arbejde som i de efterfølgende drøftelser om forsvarsforlig for årene efter 2009.

Endelig skal nævnes, at usikkerhed omkring afhændelse af Flyvestation Værløse og beslutningen om at sætte afhændelsen af Sjølsmark Kaserne i bero kan have indflydelse på indhentelse af efterslæbet, idet

disse etableringer ikke oprindeligt var indeholdt i opgørelsen. Denne usikkerhed er ikke kvantificeret, men kan få indflydelse på tidspunktet for indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb.

Søren Gade

/Peter Pilgaard